

Östersjön – system i balans?

Sportfiskarna

Gansviken havsmiljö ideell
förening, årsmöte 30/7 2024
Lars Vallin

Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund

Vilka är vi?

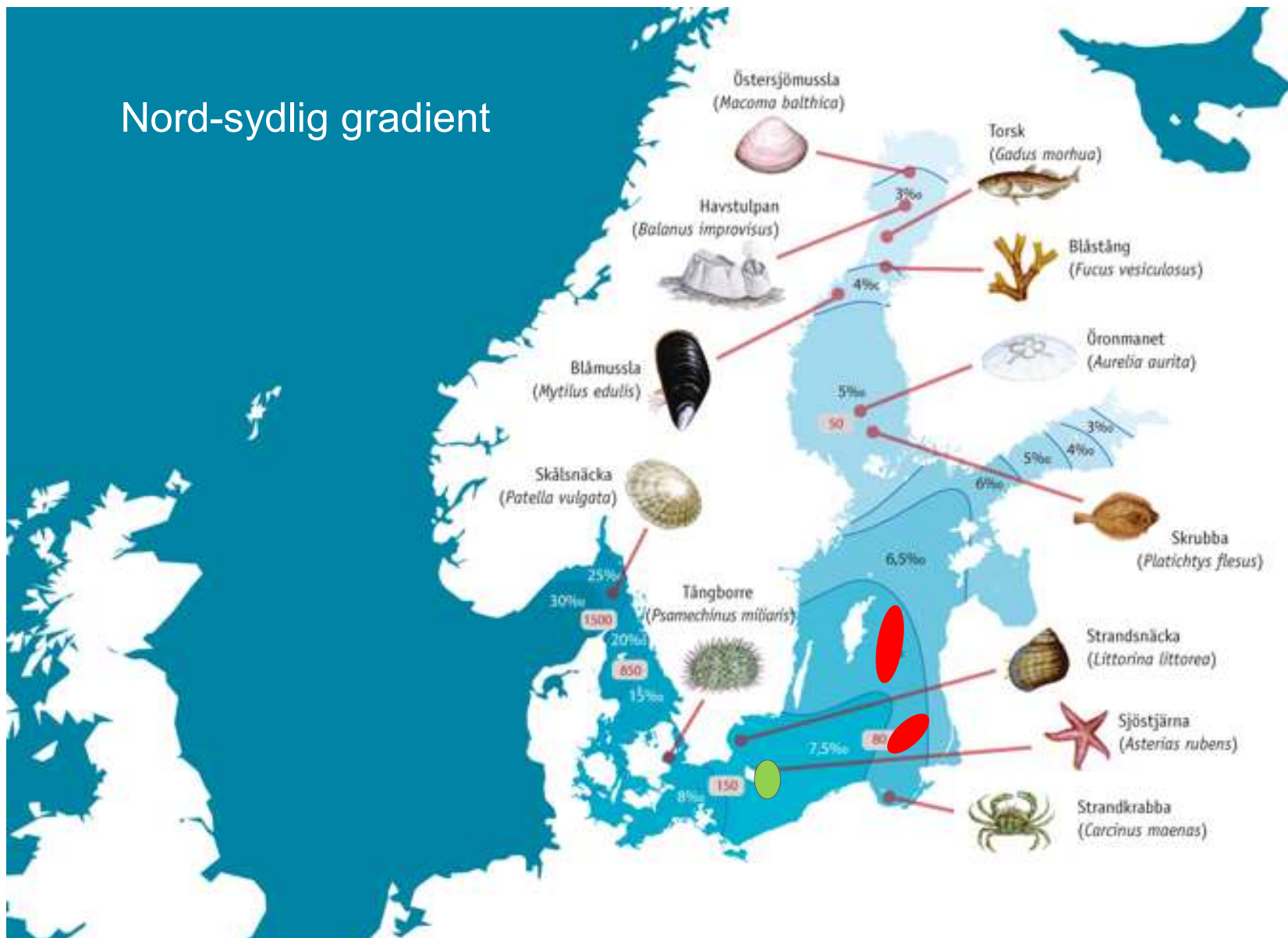
- Politiskt och religiöst obunden ideell organisation med ca 73 000 medlemmar.
- Styrelse och GS, kongress vartannat år.
- Sammanlagt ca 70 anställda vid 11 olika kontor runt om i landet, med huvudkontor i Bromma.

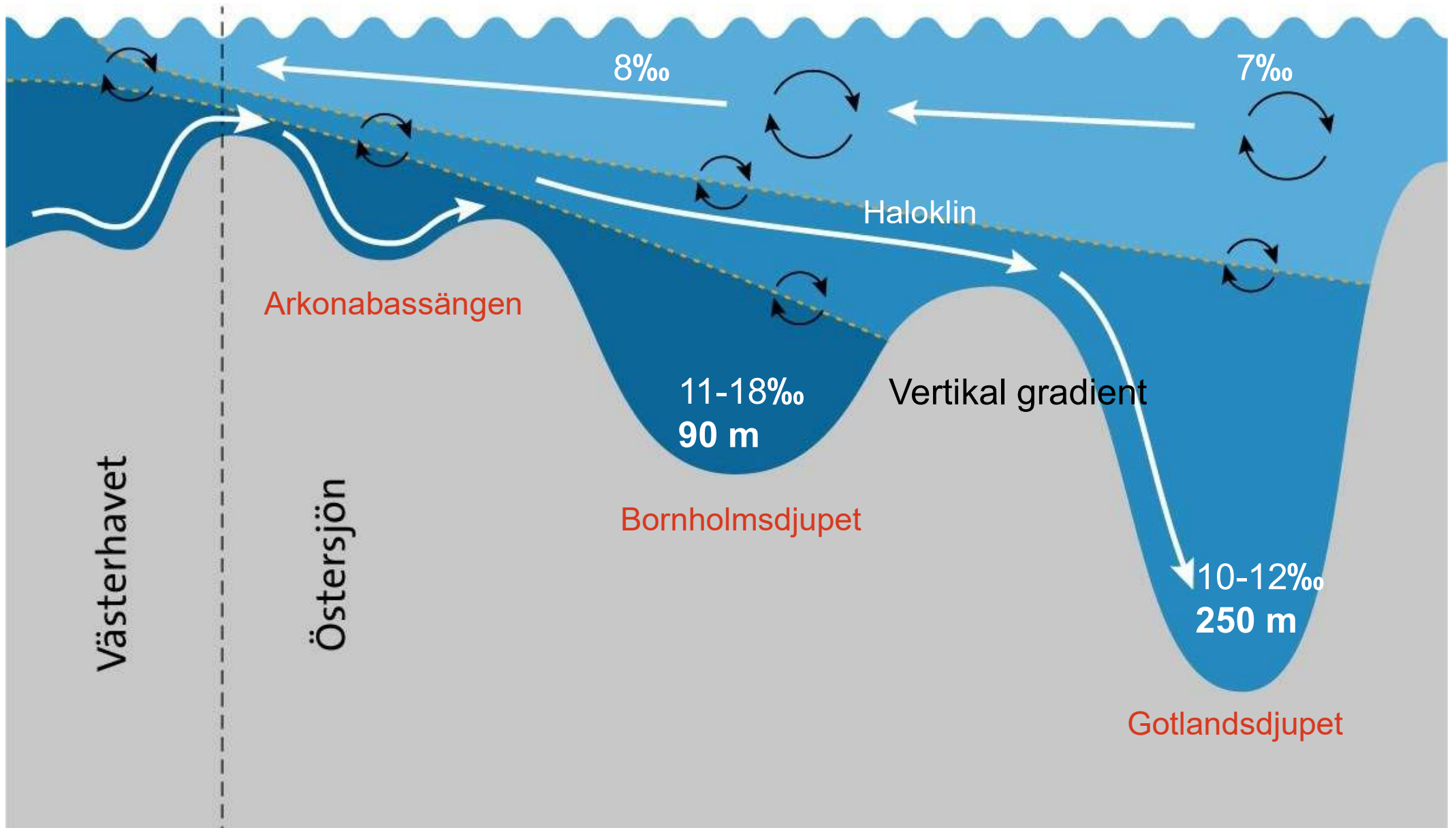
- Värna och vårda vatten och fisk.
- Motverka olika former av överexploatering, påverkansarbete.
- Skapa intresse för sportfiske och vattenvård.
- Genom ungdomsverksamhet stimulera fisk-, fiske- och naturintresse.
- Initiera och stödja forskning.

Spelet om Östersjön

Nord-sydlig gradient

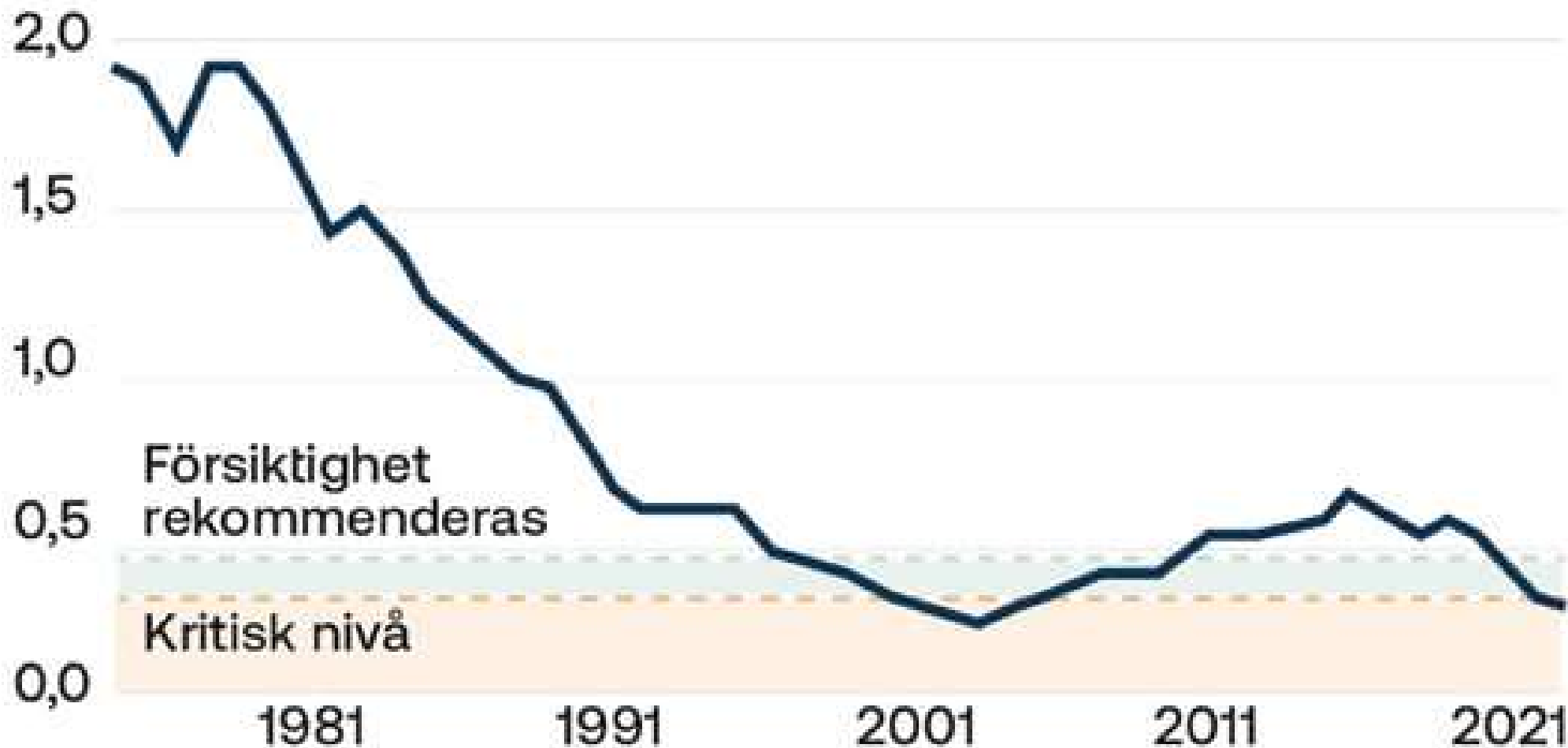

Lekande sill i centrala Östersjön

(miljoner ton)

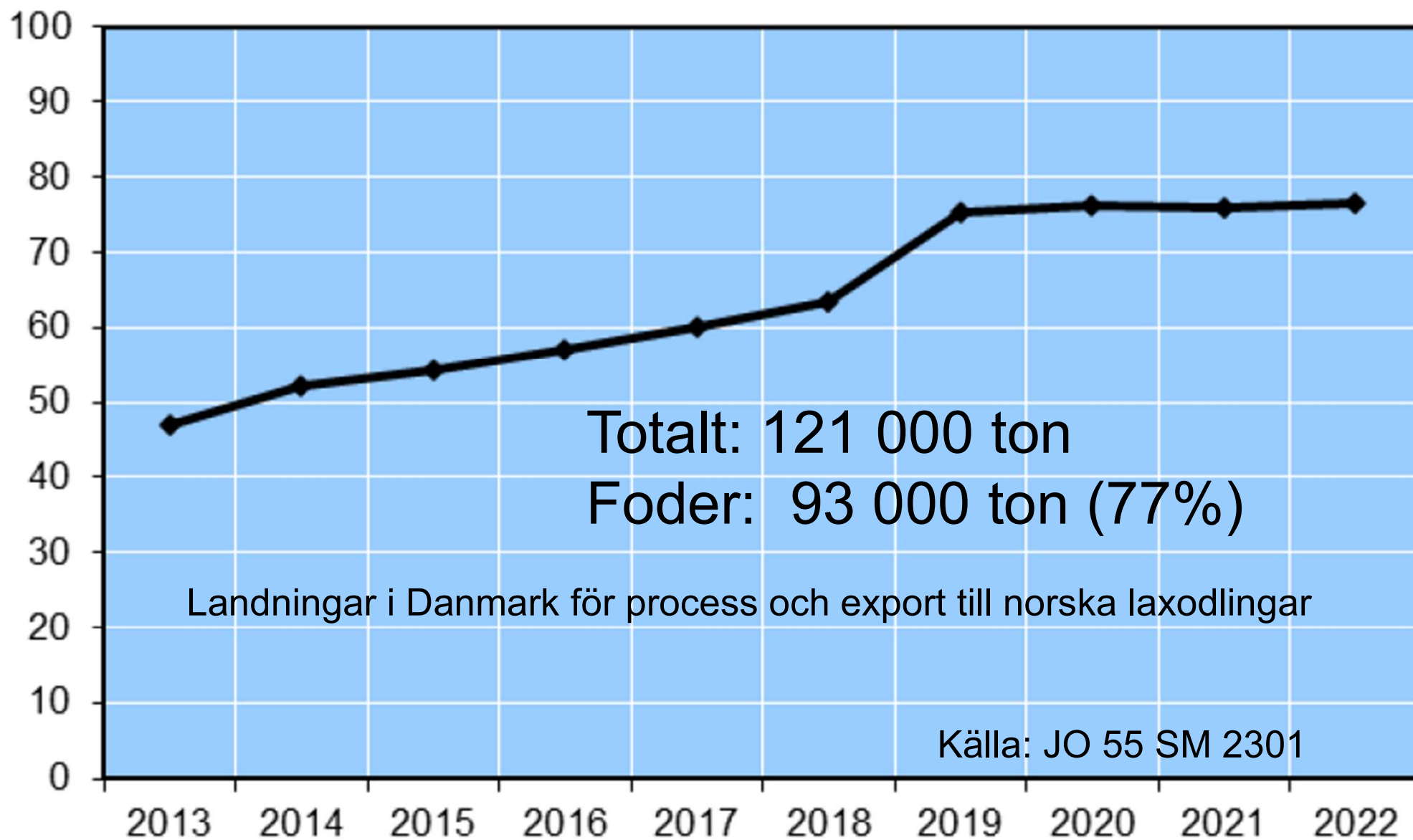

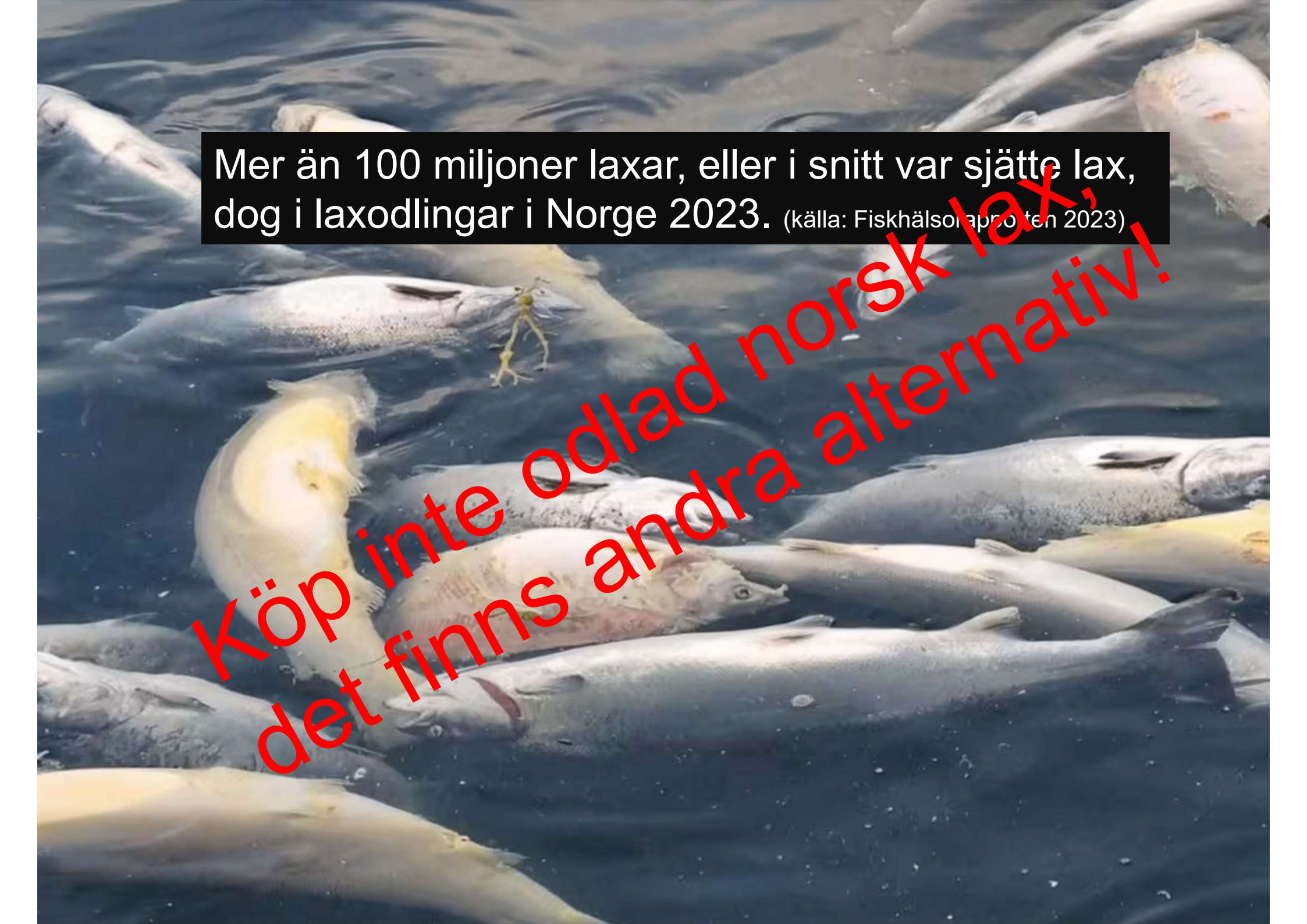
Brist på stor sill/strömning

Diagram 2. Fångst av foderfisk 2013 - 2022. Andel av total fångst

Procent

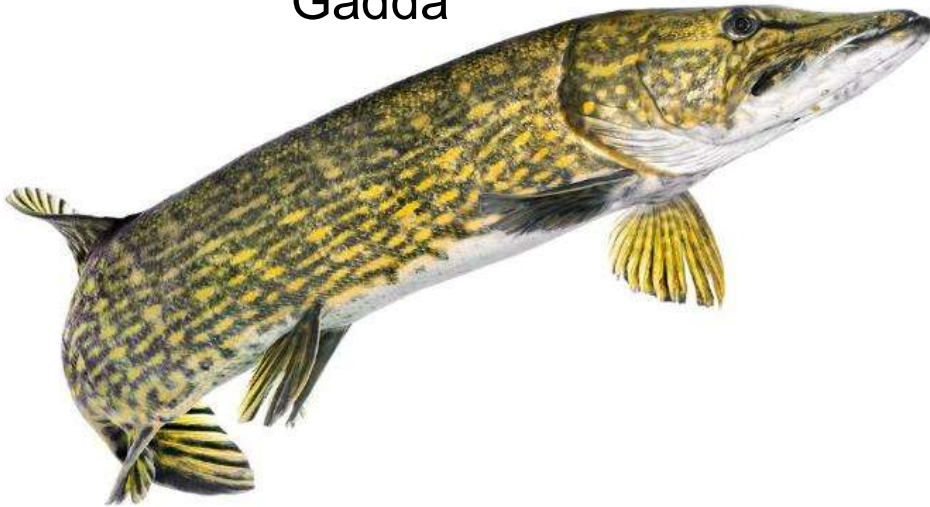

Mer än 100 miljoner laxar, eller i snitt var sjätte lax, dog i laxodlingar i Norge 2023. (källa: Fiskhälsorapporten 2023)

Köp inte odlad norsk lax,
det finns andra alternativ!

Kustlevande rovfiskar

Gädda

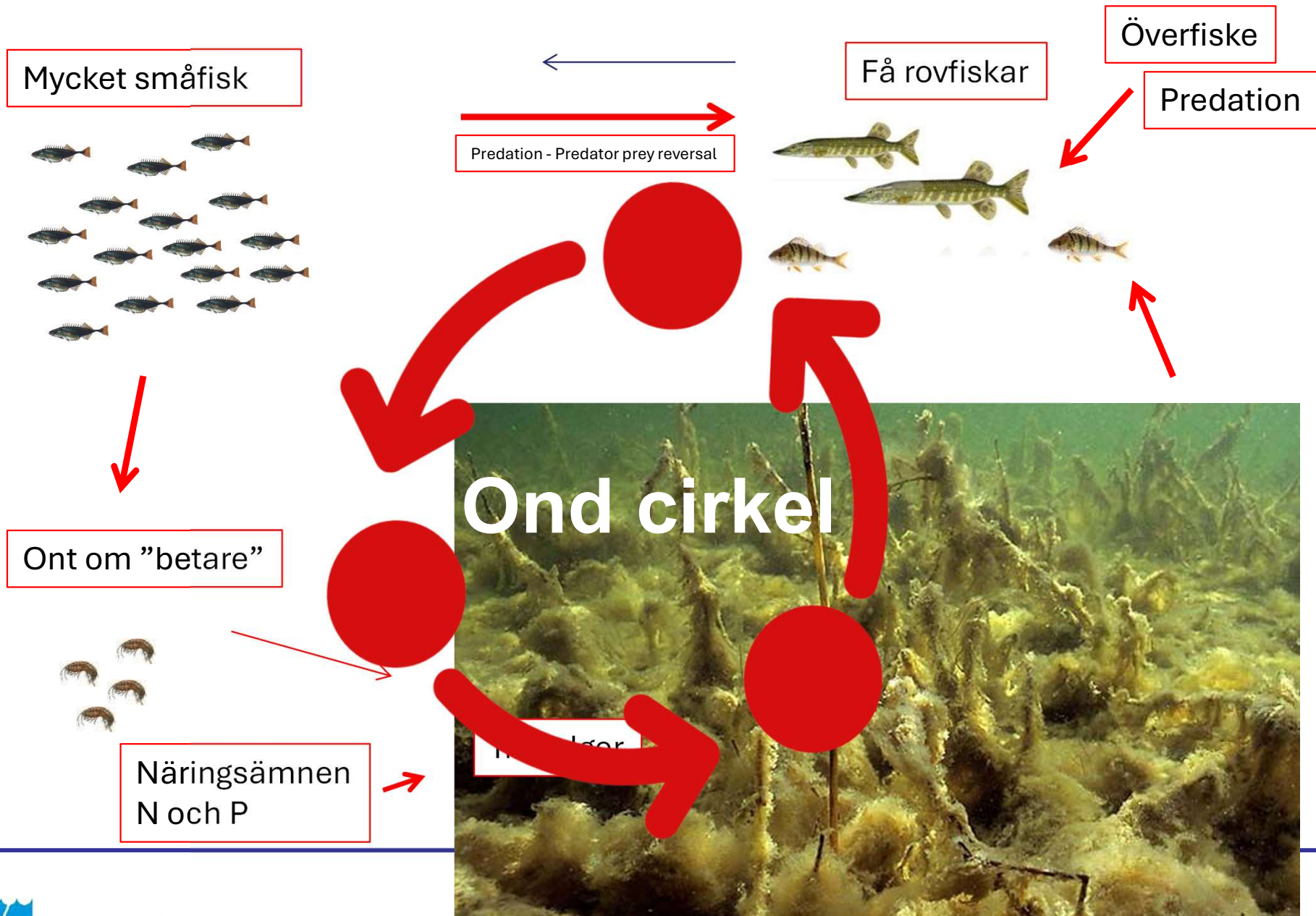
Abborre

Havsöring

Varför är rovfiskar så viktiga?

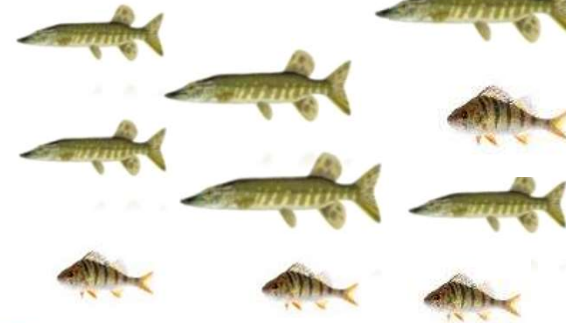

Färre småfiskar

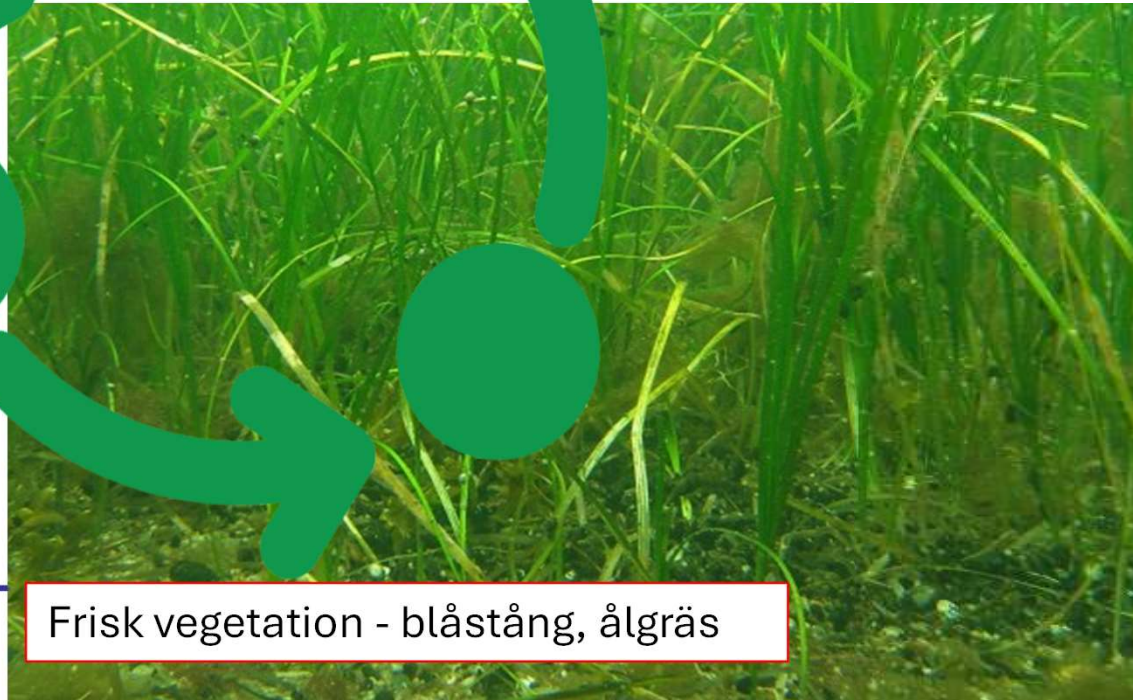
Gott om "betare"

Gott om rovfisk

Anpassat fiske

Predation

Frisk vegetation - blåstång, ålgräs

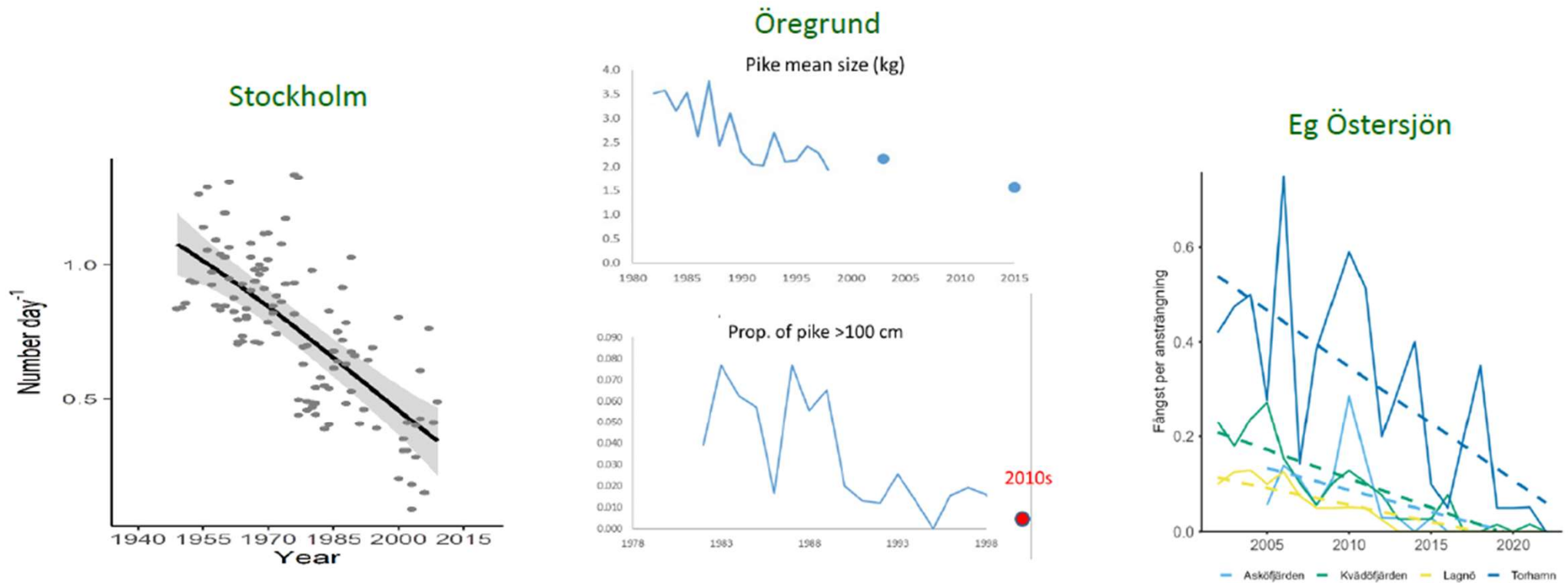
SportFiskarna

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Sportfiskarna är intresseorganisationen för alla sportfiskare. Vi slår vakt om allas tillgång till ett bra fiske och jobbar för friska fiskbestånd i friska vatten.

Gäddan minskar längs svenska kusten

Kraftiga nedgångar i både antal och storlek gädda längs Östersjökusten

[Bergström et al. 2022. Long-term decline in northern pike \(*Esox lucius* L.\) populations...](#)

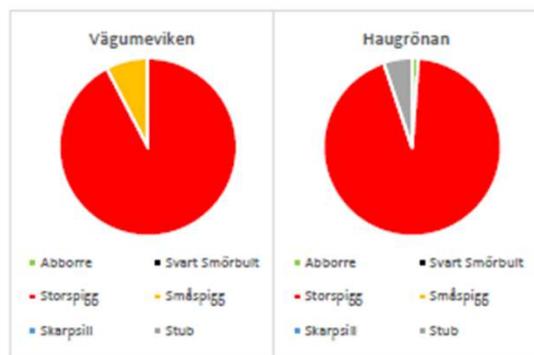
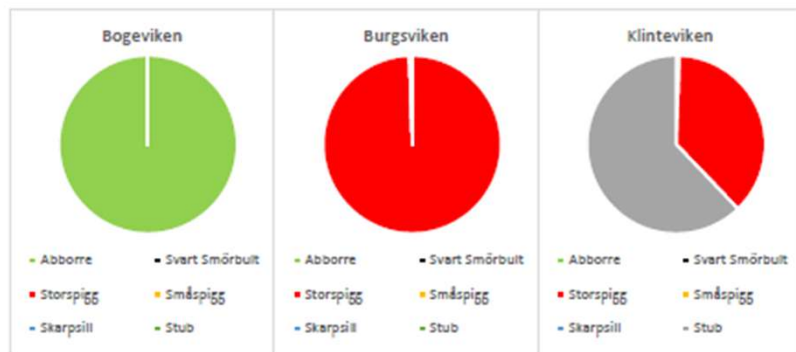
[Olsson et al. 2023. A pan-Baltic assessment of temporal trends in coastal pike...](#)

Varför försvann gäddor och abborrar?

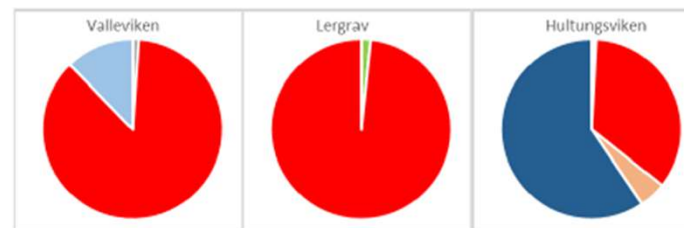
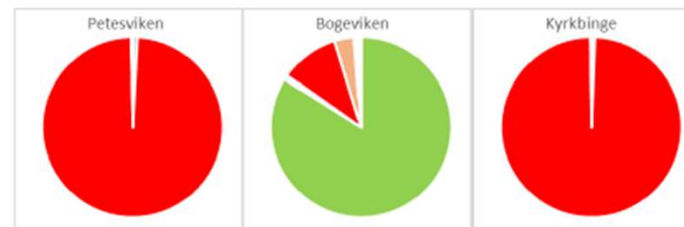
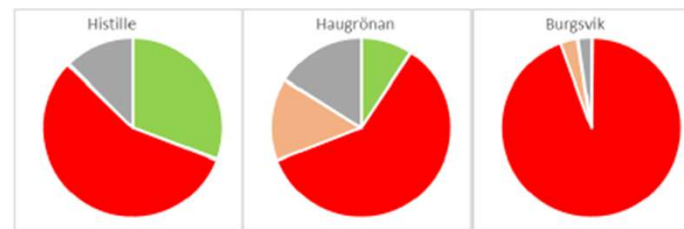
- Födobegränsning, med kopplingar till utsjön
- Habitatförändringar, övergödning, utdikning
- Fisketryck
- Predation, skarv, spigg, säl

Yngelinventeringar (procentuell sammansättning)

Källa:
Länsstyrelsen, 2021

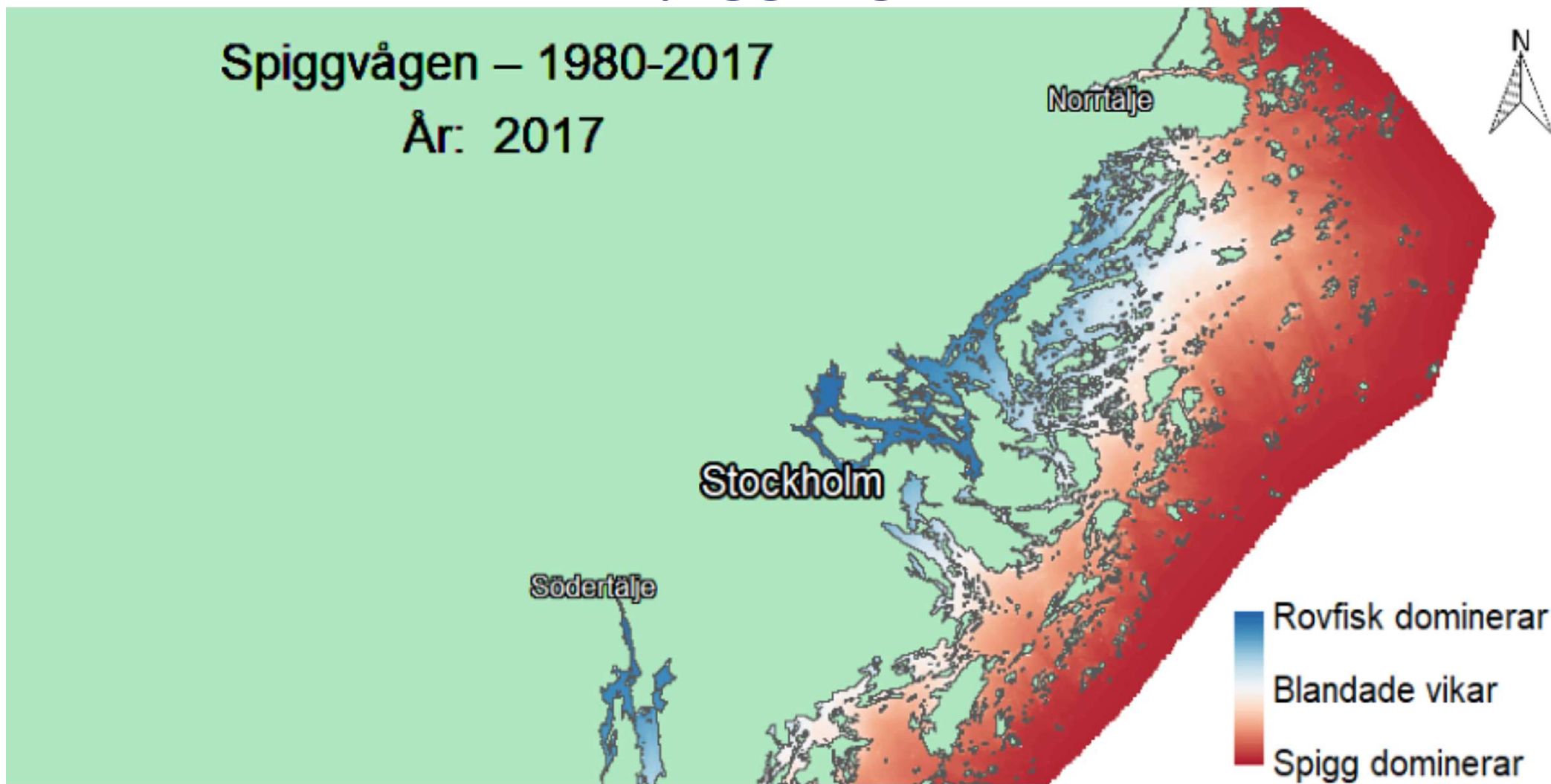
Källa:
Länsstyrelsen, 2023

Figur 3. Fiskyngelsamhällets proportionella sammansättning i de undersökta vikarna.

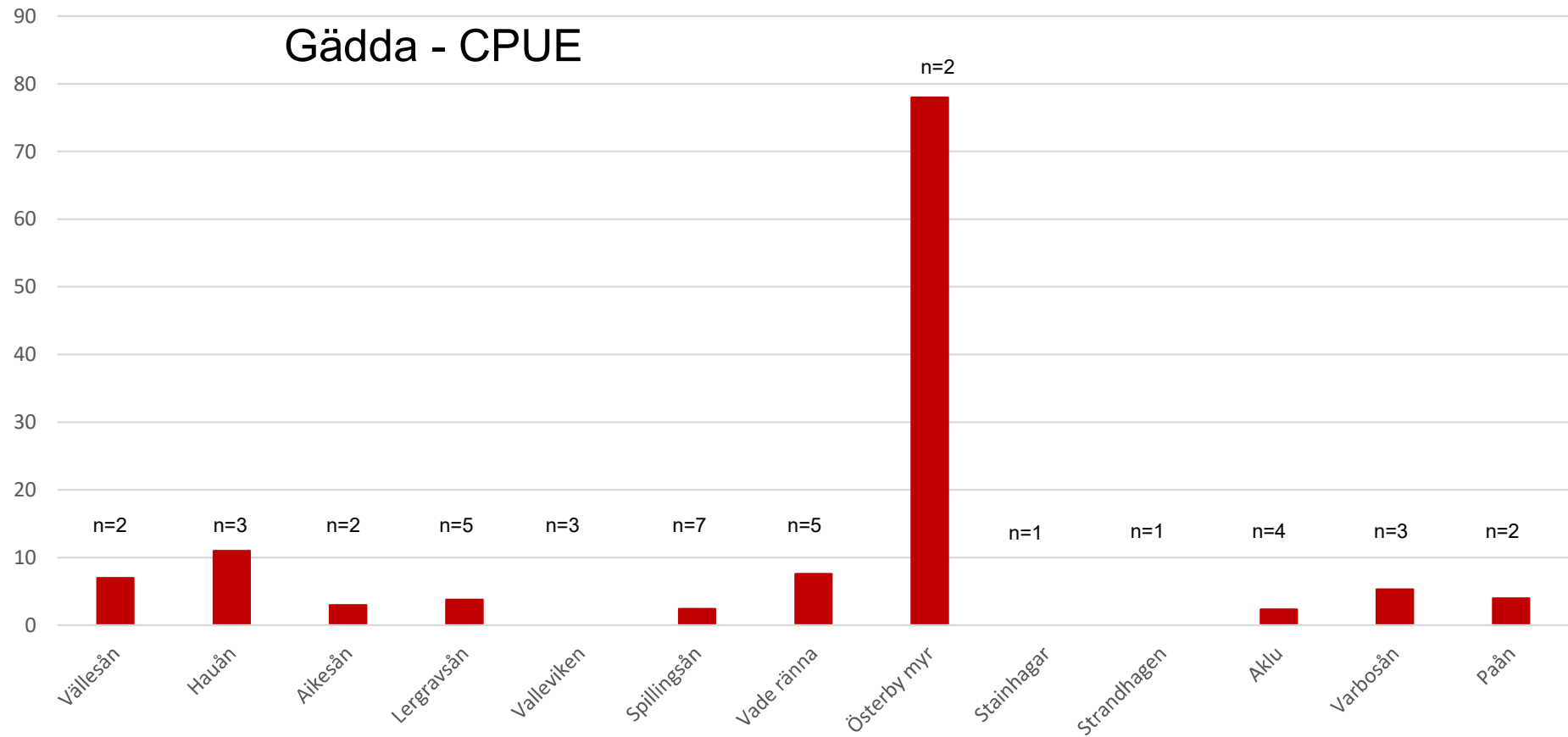
Spiggvågen

Spiggvågen – 1980-2017

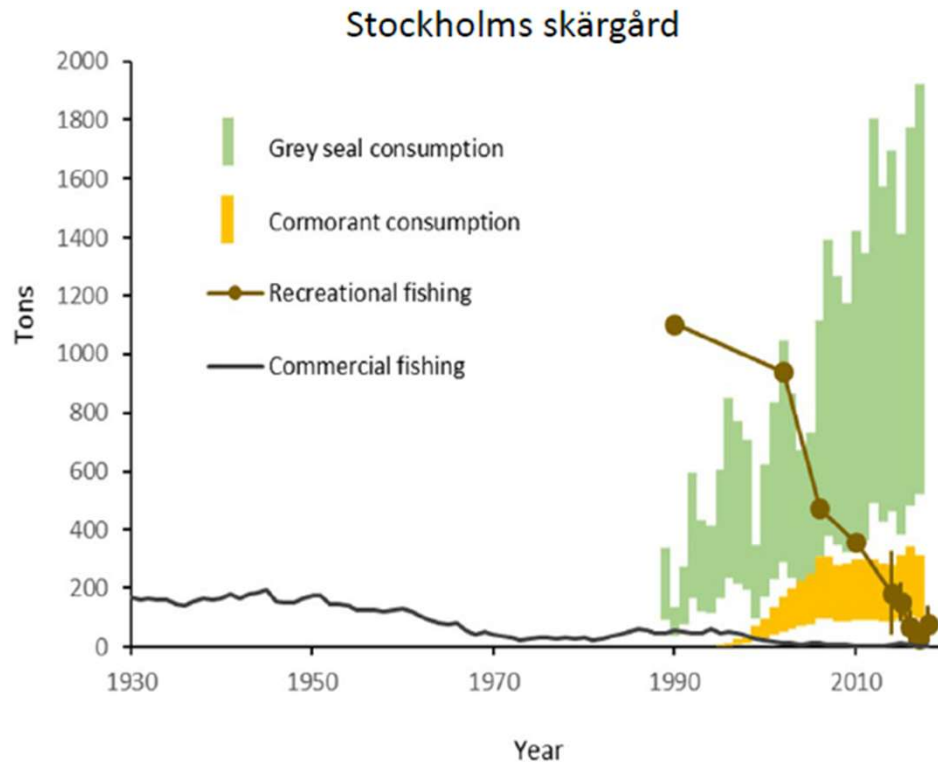
År: 2017

Provfiske vid lekvandring

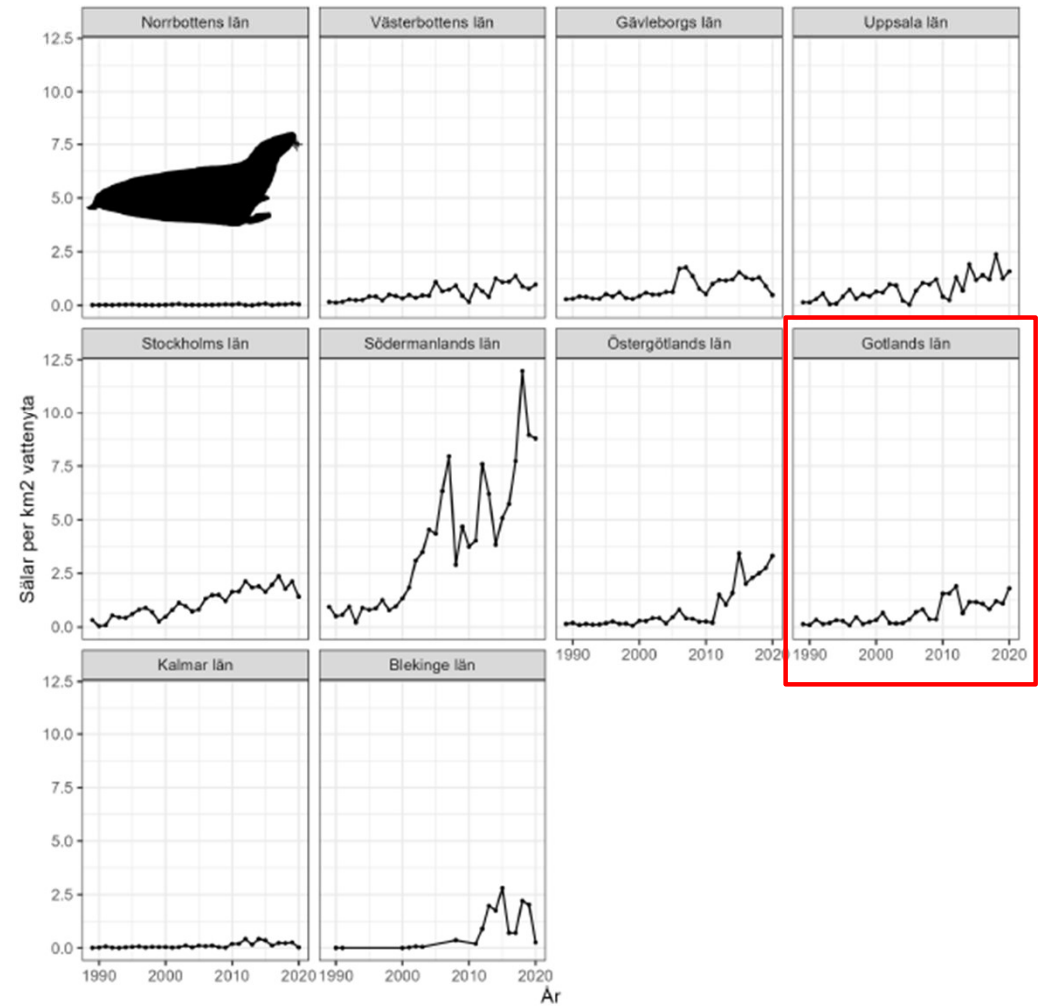
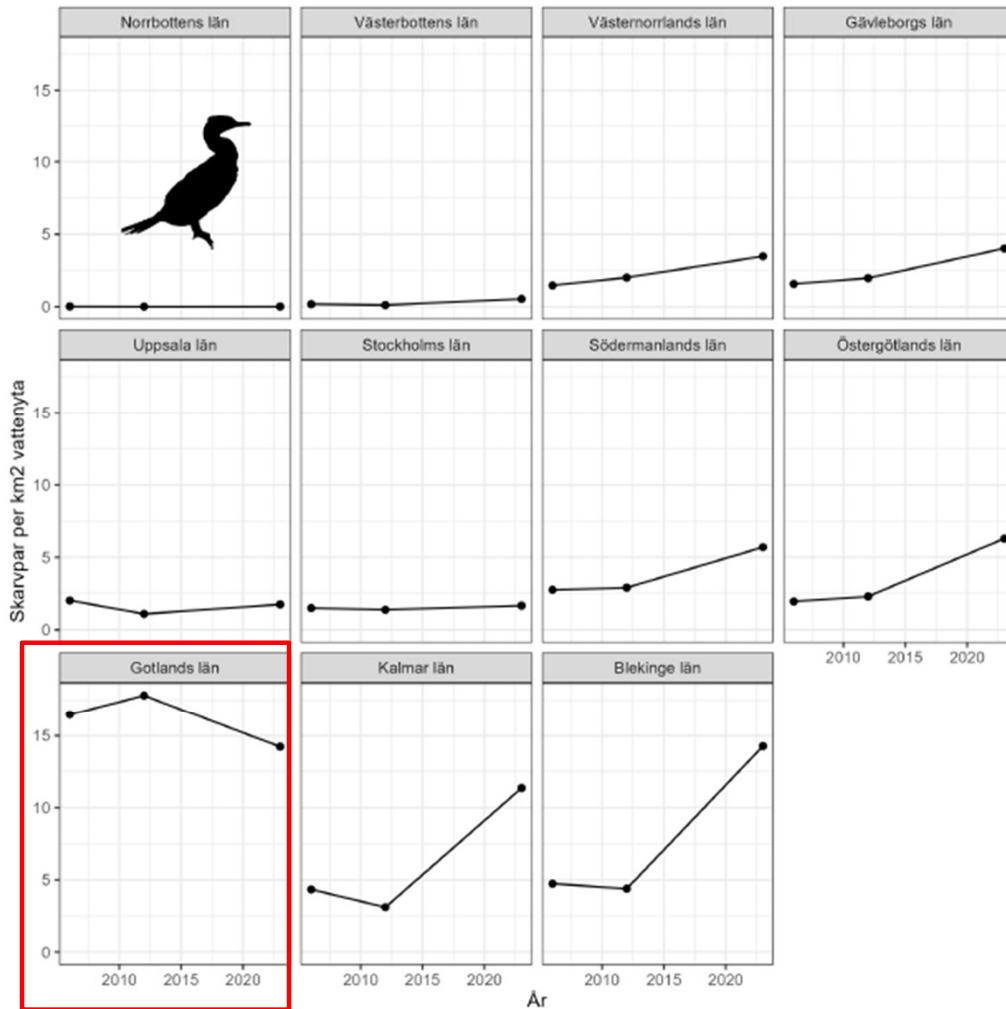

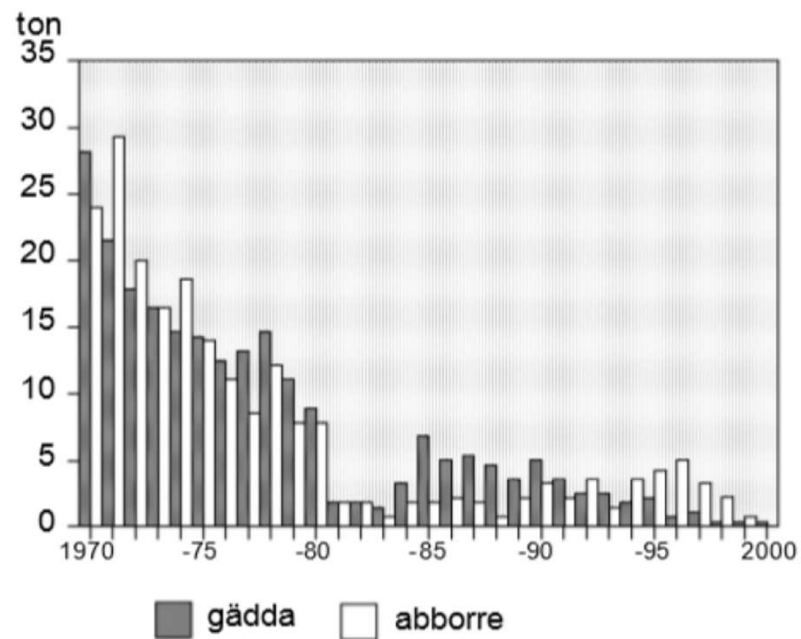
Skifte i mortalitet från fritidsfiske till predation

[Bergström et al. 2022. Long-term decline in northern pike \(*Esox lucius* L.\) populations...](#)

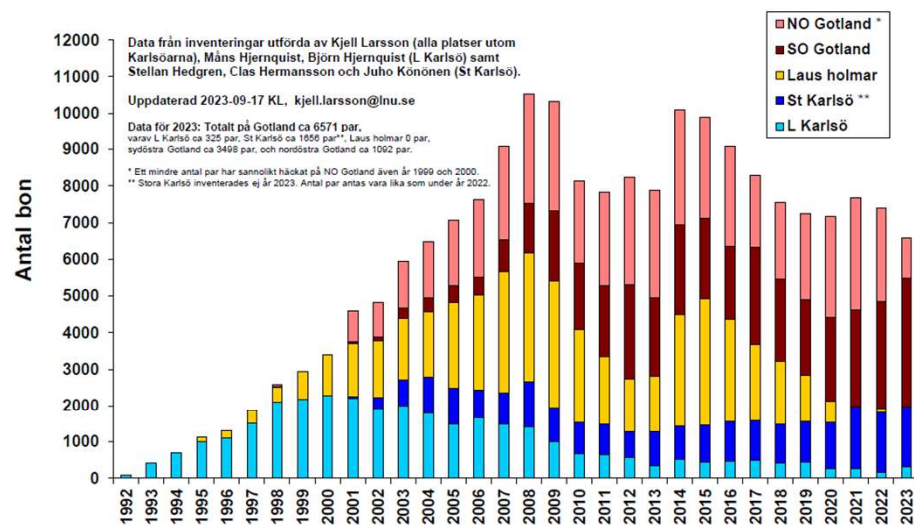
Utveckling av skarv och säl per län

Figur 4. Yrkesfiskets fångster av gädda och abborre på Gotland 1970–2000 (från Ljunggren m.fl. 2005).

Antal häckande par av skarv på Gotland

Larsson, 2023

Vad händer med havsöringen?

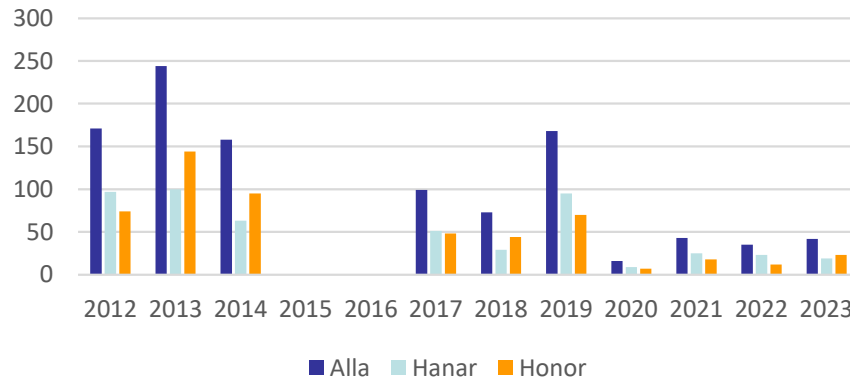

Kategori	Antal fiskande	Fångst (antal/år)
Yrkesmässigt fiske (bifångst)	7 - 9	300 - 500
Nätfiske	300 - 400	≈ 4 000
Sportfiske	2 500 – 3 700	≈ 30 000 ≈ 3 000 (landad fångst)

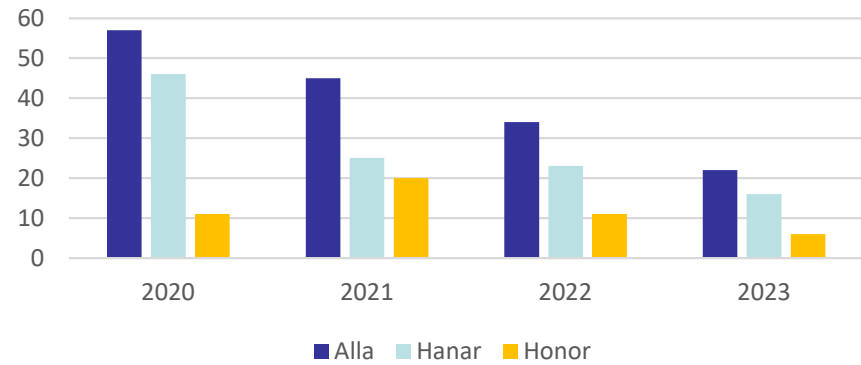
Ekonomiskt värde

- 3 000 sportfiskare/år
- 30 000 havsöringar fångas/år
- 10% av fångsten behålls
- Omkostnader ≈ 40 miljoner kr/år
- Ytterligare betalningsvilja ≈ 10 miljoner kr/år
- Fiskekortsavgift (600 kr) skulle ge ≈ 2 miljoner kr/år

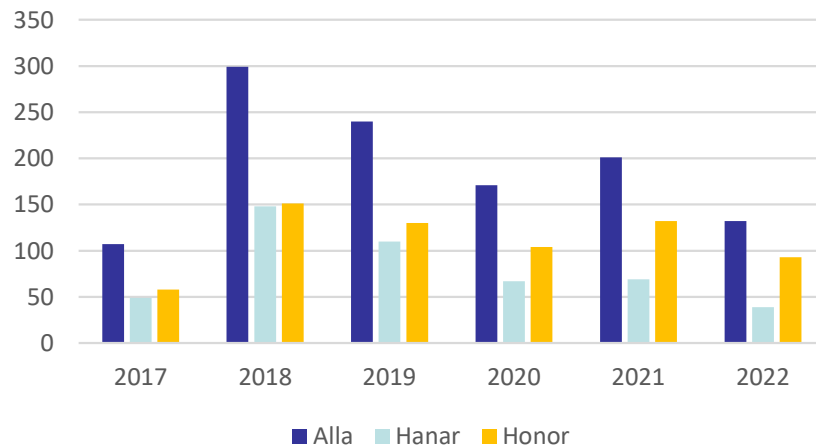
Sjalsöån

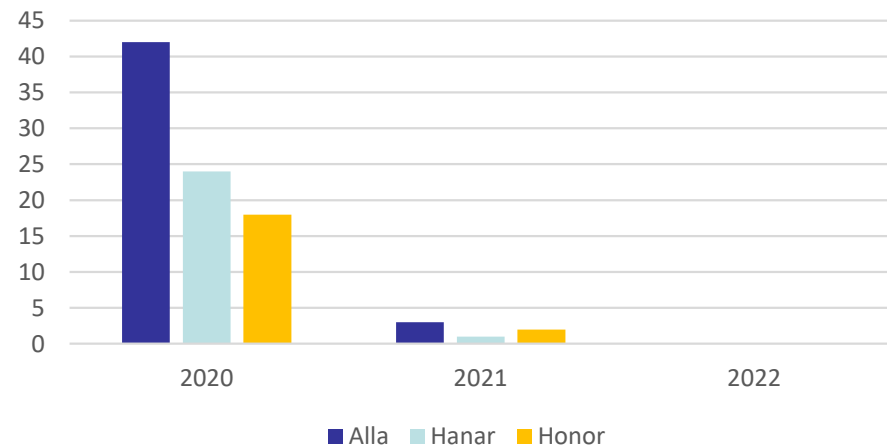
Kopparsviksbäcken

Robbjänsån

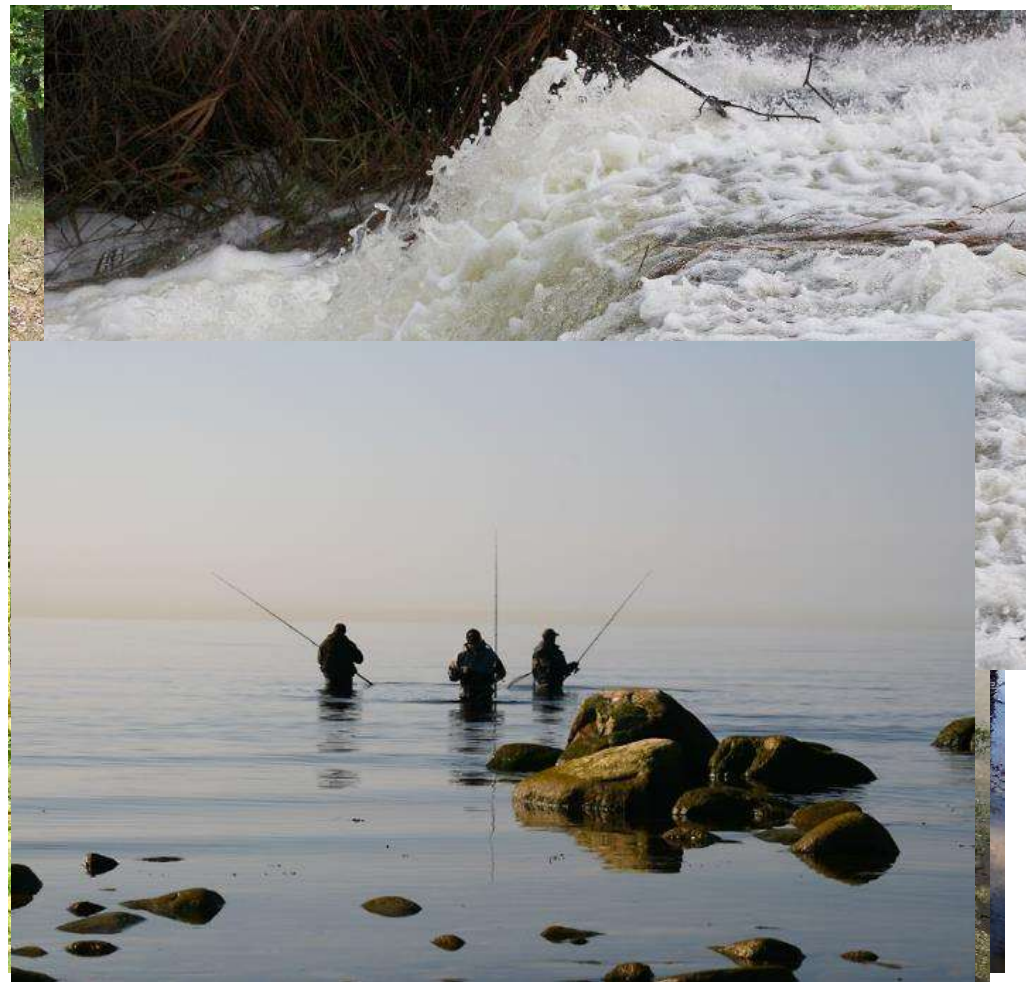
Varbosån

Provfiske i Idån 2022 och 2023 – 0 havsöringar.

Påverkansfaktorer och åtgärder (havsöring)

- Begränsningar i lek- och uppväxtområden
- Torka, minskad yngelöverlevnad
- Höstnivåer i vattendrag och hav
- Vandringshinder
- Fisketryck
- Predation från säl, skarv, häger, koltrast m fl?

Predation från säl?

Observationer även från Lummelunda och flertalet gånger i Klinteviken.
Flertal rapporter även från Grumpvik på södra Gotland.

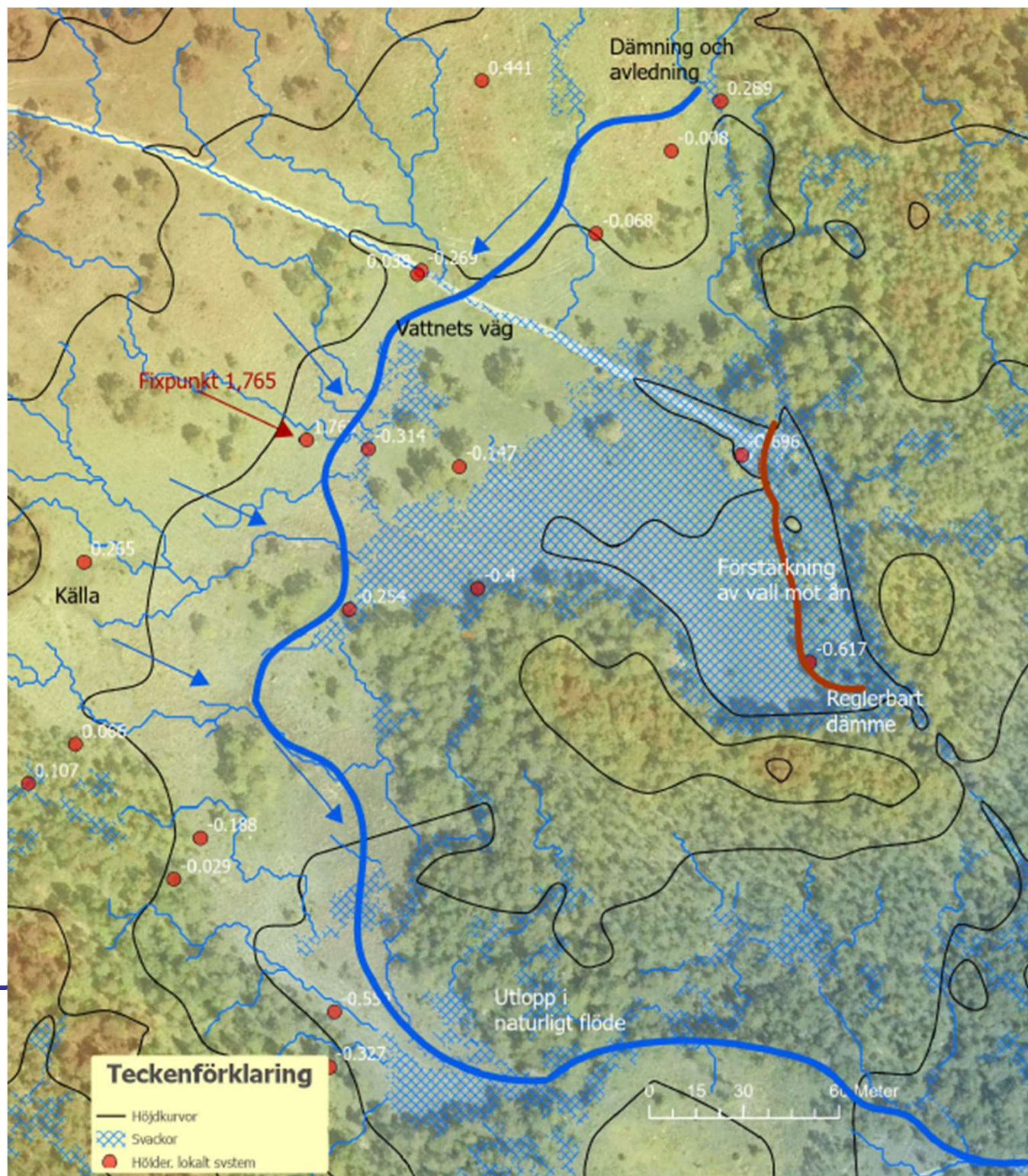
Sälskrämman i Klinteviken fram i höst

Våtmark/gäddfabrik vid Bybäck

SportFiskarna

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Sammanfattning

- Generellt sett låga tätheter av rovfisk, gädda och abborre. Gäller både unga stadier och äldre fisk.
- Negativ trend i flera havsöringsbestånd.
- Höga tätheter av storspigg.
- Bland de högsta tätheterna av skarv i landet.
- Ökande sälstam och tecken på kustnära predation.
- Stor strömming en bristvara
- **Köp inte den norska odlade laxen!**

Tre stora förvaltningsknappar

Tack för att ni lyssnat!